

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Divre ha-yamim 1

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 581 [1820/1821]

n

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9558

הַאֲבוֹת בְּרוּרִים גְּבוּרֵי חַיִּים רָאשֵׁי הַנְּשִׂאִים
וְהַתִּיחָשׁם בְּצָבָא בְּמִלְחָמָה מִסְּפָרִם אַנְשֵׁים
עֲשָׂרִים וְשָׁשָׁה אֵלֶּה :

ח א וּבְנֵימֶן הוֹלִיד אֶת בְּלַע בְּכֹרוֹ אֲשֶׁל הַשְּׁנִי
וְאַחֲרָהּ הַשְּׁלִישִׁי : ב גּוֹחַהּ הַרְבִּיעִי וְרַפָּא
הַחֲמִישִׁי : ג וַיְהִיו בָּנִים לְבְלַע אֲדָר וְגָרָא וְאַבְיָהוּד :
ד וְאַבְיָשׁוּעַ וְנַעֲמָן וְאַחוּחַ . ה וְגָרָא וְשָׁפוּן וְחוּרִם :
ו וְאַלְהָ בְּנֵי אַחֲוֹר אֵלֶּה הֵם רָאשֵׁי אֲבוֹת לְיוֹשְׁבֵי גִבְעָה
וּגְלוּם ר ש"י

ח (א) ובנימן הוליד את בלע בכורו . כבד יחסו (לעיל) ז' ולפי סדרה ליחס
עד שאול המלך מתחי' ליחס מבנימן ושמות אחרים קוראים כאן ובל
היחס למופרע והרוצה לדקדק רוב ערי הלויים ומגרשים האמורים כאן למפרע
הן ביהושע כי עזרא ספרים מלא : (ו) ויגלום אל מנחת . מי הגלם ומפרש
אחריו בפסוק ונעמן ואחיה וגרף הוא הגלם : מנחת שם מדינה היא כדכתיב
(לעיל) ב א ו ר

היו ראשים מרוב גבורתם , או יהיה ראשי כמו ראשים , וכמהורבים , ורצה לומר , שהם
הראשים הנשיאים . (רד"ק) . ואני תרנמתי לפי הפירוש הראשון . והתיחשש וגו' . בני
אשר , הכתובים פה , התיחשו לנבא מלחמה , אשר היה מספרו עשרים וששה אלף איש .
בצבא במלחמה וכו' . הנה סיפר הכתוב , כי אף שיצבו בני אשר במיטב ארץ הגליל ,
בארץ דשנה ורעננה , אשר לה תירוש , יצהר ואעדכים לרוב , לא היו בעלי עובג ומורק לב ,
דק אנשי סיל , מלומדי מלחמה .

ח (א) ובנימן הוליד וגו' . עתה שב הכתוב ליחס את שבע בנימן , אשר כבד הזכיר
יחסו למעלה (ז"ן וי"ו וכו') , ופרט פה את מספר בני בנימן בעבור שאול ,
אשר היה מהשבע הזה , ובעבור שדבק השבע הזה בבית דוד ובמלכות יהודה , וגם גלה עם
שבע יהודה בבבל , וספר לנו הכתוב בזה , איך התגבר שבע בנימן ורצה למעלה ,
אחר אשר באה עליו הרעה הגדולה בימי השופטים , במעשה הפלגש נבצעה (שופטים פרשה
כ') . בלע בכורו אשכל השני וגו' . אמר אשכל השני , ולא היה אלא שלישי , כי בני
בנימן בלע ובכר ואשכל (ראשית מ"ו כ"א) , וכן אמר למעלה (ז"ן וי"ו) בלע ובכר , אלא
לפי

מכלל יופי מן קאפיטעל ז

ז (יט) המולכה . בא בהפסק בלתי קמץ : (כא) והרגום . אנשי גת הנולדים
בארץ . יש מפרשים כי לפיכך אמר הנולדים בארץ לפי שהיתה גת
אחר כן לישראל אמר כי בני גת הנולדים בארץ והם השלשחים הם הרגום :
(כט) בית שאן ובנתיה . נקראו הסגרים והכפרים בנות לפי שהם ככנורה
לעיר והעיר להם כאם :

ה ר ג ו מ א ש כ נ נ ז י

מ

זיא גאבען זיך , נאך איהרער אַבשטאַממונג , צו איינעם קריגסהערע
אַן , וועלכעס זעכס אונד צוואַנציג טויענד מאַן צעהלטע .

ה (א) בנימן צייגטע בלע , זיינען ערסטגעבאָרנען , אשבל , דען
צווייטען , אחרח , דען דריטטען ; [ב] נוחה , דען פֿירטען ,

רפא , דען פינפטען . [ג] בלע האַטטע זעהנע : אדר , גרא , אביהוד ;
(ד) אבישוע , נעמן , אחוח ; [ה] גרא , שפופן אונד חורם .

(ו) דים וואָרען דיא זעהנע דעס אחוד , דיא פֿאַמיליענהייפטער דער
איינוואָהנער פֿאַן גבע , וועלכע דיאועלבען הינוועג נאָך מנחת פֿיהרטען :

ב א ו ר (ו)

לפי שלא זכר בכר , אמר אשבל השכי , ולא זכר בכר הנה , כמו שלא זכרונוס כן בסדר
פנחס (במדבר כ"ו ל"ח) , אלא לכל משפחת הנלעי , לאשבל משפחת האשכלי , ובסדר
ויגש אליו (ראשית במקום הנזכר) זכר עשרה בניו לבנימן , ובסדר פנחס (במדבר במקום
הנזכר) לא זכר כי אם חמשה , אולי הם היו ראשי משפחות לבנימן , לפיכך לא זכר הנה
גם כן בכר , אף על פי שזכר אותם בסיפור יחס הראשון (למעלה ז"ו וי"ו) , ובסדר ויגש
גם כן זכר ארד ונעמן בני בנימן , ובסדר פנחס זכרם בני בלע (במדבר כ"ו מ"ט) , ואפשר
כי בסדר ויגש זכר בני הנכים עם הנכים , או מה שזכר בסדר פנחס : והיו בני בלע ארד
ונעמן , שקרא בלע שם בניו כשם אחיו , גם שיה זכר השמות בסדר פנחס , ממה שזכרם
בסדר ויגש , כמו שעשה בספר הזה ובולתו בהרבה מקומות , כמו שכתבתי , ורבותיו ז"ל
אמרו (מדרש תנחומא , והביאור ש"ז ל"ב בספר במדבר כ"ו י"ג) , כי אותם משפחות , שספרו
בסדר פנחס , כלו במדבר נדבר בלעם , ומה יאמרו בכר , שלא זכרו בסדר פנחס , וזכר
בזה הספר , למעלה (ז"ו וי"ו ו"ג) , הוא ומשפחתו ומספרם , שהיו נימי דוד . (רד"ק)
ואחרה נראה , שהוא אחי , הנזכר בספר בראשית (מ"ו כ"ח) , ובספר במדבר (כ"א
ל"ח) נקרא אחירם . (ג) והיו בניו לבלע וכו' . אט תדמה שמות בני בלע , בן
בנימן , האמורים פה , עם שמות בני בנימן , האמורים בספר בראשית (במקום הנזכר)
ובספר במדבר (כ"ו ל"ח ל"ט) , תמצא מבני בלע , בן בנימן , אשר זכרם הכתוב בין בני
בנימן , כי בני בניו הם כננים כידוע , כי אדר , הכתוב פה , הוא אדר , האמור בספר
בראשית , רק כהפכו האותיות , ורבים כמוהו , וכן גרא ונעמן (בפסוק הבא) , הנכונים
בתורה (ראשית שם) בין בני בנימן , ובספר במדבר (כ"ו מ"ט) אמר הכתוב , כי אדר
ונעמן היו בני בלע , בן בנימן , ואחוח (בפסוק הבא) נראה , שהוא אחי , האמור בספר
בראשית ובספר במדבר נקרא אחירם , (ואולי אחרח , האמור למעלה , פסוק א') , הוא
אחי , כמו שכתבתי שם) , ושפופן (להלן פסוק ה') הוא שפופם , הנזכר בספר
במדבר , ובספר בראשית נקרא מופים , ואולי חורם (להלן שם) הוא אחירם , הכתוב
בספר במדבר . וראה בניחור הקסם מהורר שלמה רובנא לספר בראשית (במקום
הנזכר) ובניחור לספר במדבר (כ"ו י"ג) . (ה) וגרא . כבר נזכר גרא , בן בלע , למעלה
(פסוק ג') , ואולי היה גרא , האמור פה , בן גרא , האמור למעלה , והיה אם כן בן
בנו של בלע . (ו) ואלה בני וגו' . שיעור הכתוב : אלה בני אחוד , שהיו ראשי אבות
ליושבי גבע , והגלו את יושבי העיר ההיא אל מנחת , והם נעמן , אחיה וגרא (בפסוק הבא) .
אחוד . כתוב פה נס"ת , ומסר עליו במסורה : לית , ושאר קריא אהוד , רובה לאמור
מלת אחוד איננה מנחת עוד במקרא , ובכל מקום שנמצא השם הזה במקרא כתוב אהוד
בה"א . והנה לא הזכיר הכתוב , מי היה אחי אחוד , הנאמר פה , ואולי הוא אביהוד ,

ת ר ג ו ם א ש כ נ ז י

(ז) נעמן, אחיה אונד גרא, דער זיא (דיא איינוואהנער פאָן גבע) הינוועגפֿיהרמע; דיוער צייגמע דען עווא אונד דען אחיחוד.
 [ח] שחרים צייגמע קינדער אין דעם געפֿילדע מואב'ס (נאָכדעם ער זיא (דיא בעוואָהנער גבע'ס) הינוועגפֿיהרט האַטמע), מיט חושים אונד בערא, זיינען ווייבערן. [ט] מיט חודש, זיינער פֿרויא, צייגמע ער יובב, צביא, מישא, מלכם; [י] יעוץ, שכיה אונד מרמה; זידים וואָרען זיינע זעהנע, הייפטער דער פֿאַמיליען. [יא] מיט חושים צייגמע ער דען אביטוב אונד דען אלפעל. [יב] דיא זעהנע דעם אלפעל: עבר, משעם אונד שמר, דער אונו, לוד אונד זיינע לאַנדשטערטע בויעמע, [יג] בריעה אונד שמע, דיא פֿאַמיליענהייפטער דער בעוואָהנער אילון'ס, דיאזעלבען, וועלכע דיא איינוואָהנער פֿאָן גת פֿעריאַגמען.
 [יד]

ב א ו ד

בן בלע, האמור למעלה (פסוק ג'), או הוא אהוד, בן בלהן, בן ידיעאל, בן בן בנימן (למעלה זי"ן יו"ד), ולדעת אחרים הוא אהוד, בן גרא, בן הימיני, אשר המית את עגלון, מלך מואב (זופטיס ג'ט"ו וכו'), ואם כן היו דורות רבים בין אהודזה לבנימן, בן יעקב. אלה הם ראשי אבות וכו'. פירוש, אלה ראשי האבות, שהגלו יושבי גבע אל מנחת, ואחר כן זוכר איזה מן הראשים שהגלו, והם נעמן ואחיה וגרא. (רד"ק). ליושבי גבע. בגבע היה מושב בני בנימן בתחלה (יהושע י"ט כ"ד). והנה יחס הכתוב את בני בנימן אחר מקומות מושבותם, ולא פרט את משפחות אבותיהם כראוי, כי נכסף יחסם על ידי ההרג הגדול, אשר היה בהם במעשה הפלגש בגבעה, אשר כמעט כאחד שנט בנימן מתוך ישראל (זופטיס פרשה כ"ו כ"א). ויגלום וכו'. הגלות הזה לאון טלטול, כלומר, הניעים וטלטלים ממקומם, שהיה גבע, אל מנחת, וכן (שמואל ב' ט"ו י"ט) וגם גולה אתה, לאון טלטול, וכן כל לאון גלות, אלא שרובם טלטול השבי. (רד"ק). אל מנחת. בני בנימן יצאו מעיר גבע אל המדינה, הנקראת מנחת, או מנוחות (למעלה ב' כ"ג כ"ד), בעבור שרבו למעלה, עד שהיתה העיר גבע קטנה מהכיל אותם, או שהיתה ארץ מנחת טובה מאדמת בנימן בגבע וסביבותיה. (ז) ונעמן. הו' ובמלה הזאת נוספת ללא ענין, ורבים כן, וכן ישמשו הערבים נחות פֿא רפה שלהם, שהיא במקום וי"ו החיבור בעברי, לפעמים ללא טורף. הוא הגלם. מוסב על גרא, אשר הזכירו הכתוב אחר נעמן ואחיה. והוליד וגי'. גרא, אגרא הוליד את הבנים האלה אחר אשר נסע מגבע, וישב בארץ מנחת. (ח) ושחרים הוליד וכו'. שחרים זה הוא מתולדות בנימן, ואף על פי שלא זכרו, וכמוהו רבים נספר זה, ואחרים הלך לגור בצדה מואב מפני הרעב, או מפני מקרה אחר. (רד"ק). ולדעת קצת היה שחרים בן אהוד, הנזכר למעלה (פסוק וי"ו). בשרה מואב. שחרים הלך לארץ מואב מפני הרעב, אשר היה בארץ יהודה, והיה זה בעת אשר הלך גם אלימלך מעירו, מבית לאש יהודה, אל צדה מואב (רות א' א' ב'), או היה זה בזמן אחר. מן שלחו וכו'. הול' בן מן שלחו אותם, והוא גם אשת: האשת, וחוס' השנית, ובערא השלישית, ושלחתן נשיו, ואומר, כי משלחתן הוליד, ומן שלחו עומד במקום שנים, כאלו אמר מן שלחו אותם ומן חושים, ואת בערא, כמו מן בערא, כמו כנאית את העיר, שפירושו, וזכר תולדות שתי נשיו, ולא זכר תולדות בערא, אולי לא היו כבדים וראשים, כי אלה שזכר היו ראשי אבות, כמו שאמר (להלן פסוק יו"ד), ומרש

וַיִּגְלוּם אֶל-מִנְחָתָהּ : וַיִּנְעַמְן וַאֲחִיהָ וַיִּגְרָא הוּא
הַגִּלְמִים וְהוֹלִיד אֶת-עֲזָא וְאֶת-אֲחִיהָ : ח וְשִׁחְרִים
הוֹרִיד בְּשָׂדֵה מוֹאָב מִן-שְׁלַחוֹ אֹתָם חוֹשִׁים וְאֶת-
בְּעֵרָא נָשִׁיו : ט וַיּוֹלֵד מִן-חֹדֶשׁ אִשְׁתּוֹ אֶת-יֹכָב
וְאֶת-צְבִיא וְאֶת-מִישָׁא וְאֶת-מֶלְכָם : י וְאֶת-יְעוֹץ
וְאֶת-שָׁכִיָּה וְאֶת-מֶרְמָה אֱלֹה בָנָיו רֵאשִׁי אֲבוֹת :
יא וּמַחְשִׁים הוֹלִיד אֶת-אֲבִיטוֹב וְאֶת-אֶלְפַעֲרִי :
יב וּבְנֵי אֶלְפַעֲלֵעֶבֶר וּמִשְׁעֵם וְשֹׁמֵר הוּא בְּנֵה אֶרֶץ-
אוֹנוֹ וְאֶת-רֹד וּבְנֵיתִיהָ : יג וּבְרִיעָה וְשִׁמְעֵה הָמוֹה

ראשי

ר ש י

(לעיל ז') הרואה חלי המנחות וכתב וחי הונחתי (סס) : (ח) ושחרים
הוליד . הוא הים אחד מן הגולים ולאחר ששלחו אותו מן הגלות הוליד את חלה .
חוסים ואת בערא נשיו . כך היו שנותיו של נשיו : (יא) ומחוסים הוליד . זאת
חשים אשתו שהזכירה למעלה ולפי שהפסיקה בחדש אשתו : (יד) ואחיו ששק :
כל חלה בני אלפעל : ע"א ועיקר מן אחיו וששק עד ויחא כל חלה בני בריעה

ובנבדים

ב א ו ר

וחדש אשתו (בפסוק הבא) היא שלמו אותם , שזכר , ויש מפרשים , מן שלמו אותם , מעת
ששלמו אותם שחרים , אותם (יושבי גבע) , שהגלה אותם הוא ושאר ראשי האבות אל מנחת
מעט שלמו אותם הלך הוא בשדה מואב , והוליד שם מחוסים ומבערא נשיו . (רד"ק) :
ואנכי תרגמתי לפי הדעת האחרונה , ודנתי מאמר : מן שלחו אותם כמאמר מוסגר , כ
הוא מפרד בטעם אמת , ומפסק יותר מאשר לפכיו , כמשפט כל מאמר מוסגר * ולדעת
קצת מוכנות מלות מן שלחו אותם על חוסים ובערא , נשי שחרים , ואמר הכתוב , כי
אחר אשר גירש שחרים את חוסים ואת בערא נשיו , הוליד בנים בשדה מואב מן חודש אשתו
(בפסיק הבא) , וכן דעת רבי שלמה בן מלך ז"ל , ושחרים פירשו מאמר : מן שלמו אותם
על בני שחרים , ויהיה שיעור המקרא : ושחרים הוליד בשדה מואב מן (אחר) שלמו אותם
(את בניו) ואת חוסים ואת בערא נשיו , והנכון הוא דעת ר"דק ז"ל , שהזכרתי *
(יב) אח אינו ואם לוד . שתי הערים האלה הן בארץ בנימין , קרובות לירושלים , והן
קרובות זו לזו , ולכן הזכירן הסתובב תמיד יחדיו (עזרא ב' ל"ג , נחמיה ז' ק"ז , י"א ל"ד) .
ויותר מזה ראה במבוא הספר . (יג) ובריעה ושמע . נראה , כי גם הם הובנו אלפעל ,
הנזכר בפסוק הקודם . המה ראשי האבות ליושבי אילון . בני בנימין היו ראשי האבות
ליושבי המקומות סביבות העיר אילון , כי העיר אילון היתה לשבט דן (יהוש' י"ט מ"ב) .
המה הבריוח וכו' . נראה , כי כאשר נקחו אנשי גת את בני אפרים , והרגו זיתם (למעלה
ז"ן כ"א) , פשעו גם בארץ בנימין , עד אשר באו בני בנימין , לעזור לאחיהם , לבני אפרים ,
והנריחו

יא 11

ראשי האבות ליושבי אילון המה הבריהו ארת
יושבי גת : יד ואחיו ששק וירימות : טו וזבדיה
וערד ועדר : טז ומיכאל וישפה ויוחא בני בריעה :
יז וזבדיה ומשלם ותוקי וחבר : יח וישמרי וזליאה
ויזבב בני אלפעל : יט ויקים וזכרי וזבדי . כ ואליעני
וצלתי ואליאל : כא ועדיה ובראיה ושמרת בני
שמעי : כב וישפן ועבר ואליאל : כג ועבדון וזכרי
והגן : כד וחנניה ועילם וענתתיה : כה ויפדיה ופנואל
בני ששק : כו ושמשרי ושחריה ועתליה : כז
ויערשיה ואליה וזכרי בני ירחם : כח אלה ראשי
אבות לתלדותם ראשים אלה ישבו בירושלם :
כט ובגבעון ישבו אבי גבעון ושם אשתו מעכה :
ל ובנו הבכור עבדון וצור וקיש ובער ונרב : לא
וגדור ואחיו וזכר : לב ומקלות הוליד את שמאה
ואף המה נגד אחיהם ישבו בירושלם עם אחיהם :

רש"י לג ונר

ועודדיה עד יוצב כל חלה בני אלפעל ומן ויקים עד ושמרת כל חלה בני שומעי :
(כט) ובגבעון ישבו חזי גבעון . פרשה זו עד כל חלה בני אלל כתובה שני פעמים
בספר זה וגם פרשת היושבים הראשונים אשר באחוותם בעריהם ופרשת ומן הכהנים
ידעיה בן יהוידע כמו כן בספר עזרא דכתיב וחלה שרי המדינה וזהו שופרש בסוף
מגילה ירושלמי ג' ספרים מלח עזרא ספר מעוכים ספר זאטוטי ספר האחים וצטלו

ב א ו ר

והבריהו את יושבי גת מן הארץ . (יד) ואחיו ששק וגו' . כל חלה בני אלפעל , עכין
אשר , ועיקר : מן אחיו , ששק עד ויוחא , כל חלה בני בריעה , ומזבדיה עד יזבב , כל חלה
בני אלפעל , ומן יקים עד שמרת , כל חלה בני שמעי (רש"י) . ואנכי תרגמתי לפי פירוש
השני הכבד . (טו) בני בריעה . הוא בריעה , הנזכר למעלה (פסוק י"ג) .
(יח) בני אלפעל . הוא הנזכר למעלה (פסוק י"א י"ב) . (כא) בני שמעי . נראה ,
כי שמעי , החמוד פה , הוא שמע , הנזכר למעלה (פסוק י"ג) . (כה) בני ששן .

ת ר ג ו ם א ש כ נ ז י מ כ

[יד] אחיו, ששק, ירמות; [טו] זכריה, ערה, ערה; [טז] מיכאל, ישפה אונד יוחא ווארען דיא זעהנע דעם בריעה.
 [יז] זכריה, משולם, חזקי, חבר; [יח] ישמרו, יוליאה אונד יובב ווארען דיא גאקאממען דעם אלפעל. [יט] יקים, זכרי, זכרי;
 (כ) אליעיני, צלחי, אליאל; [כא] עדיה, בראיה אונד שמרת ווארען דיא זעהנע דעם שמעי. [כב] ישפן, עבר, אליאל;
 (כג) עברון, זכרי, חנן; [כד] חנניה, עילם, ענתותיה;
 [כה] יפדיה אונד פנואל ווארען דיא זעהנע דעם ששק. [כו] שמשרי, שחריה, עתליה; [כז] יערשיה, אליה אונד זכרי ווארען דיא זעהנע דעם ירוחם.
 (כח) דים ווארען דיא פאמיליענה יפמער, הייפמער איהרער געשלעכטער, אונד דיזע וואהנטען אין ירושלים. [כט] אי גבעון וואהנטען דער הערר פאן גבעון, דעססען פרויא מעכה הים.
 [ל] זיין ערסגעבארהנער זאָהן עברון, דאן צור, קיש, בעל אונד נרב. [לא] אבער גדור, אחיו, זכר, [לב] אונד מקליה, דער דען שמאה צייגטע, דיזע וואהנטען אויך מיט איהרען ברודערן, נעמ

ב י א ו ר

שק היה איש גדול, וזכר למעלה (פסוק יד). (כו) ועתליה. גם מזה ראיה, כי לפעמים גם אחד לאנשים וגמים, כי עתליה, האמור פה, הוא גם איש, ובמקום אחר מצאנו עתליה גם אשה (מלכים ב' פרשה י"א, להלן ב' פרשה כ"ב כ"ג). (כז) יאליה. מצאתי בדרש, שזה אליה הוא אליה הכניא, וארבע שעות היו לו, ואלה השמות מפרשים עליו, כמו שכתוב בדרש ההוא, ומבני בנימי היה, כי אלה התולדות תולדות בנימי הם, כמו שאמר (למעלה פסוק א'), אם כן לדברי בעל הדרש הזה מנחם אינו אליהו, ומצאתי גם כן בסדר אליהו רבא ובנראשית רבה: אמר להם אליהו: רבותי, עד מה אתם חולקים עלי? אינו אלא מזרעה של רחלי, אמרו לו, תן סימן לדבריך, אמר להם, לא בן כתוב בספר יחוס: ואליה וזכרי בני ירוחם. (רד"ק). ירוחם נראה, שהוא ירומות. המזכר למעלה פסוק י"ד) אחר ששק. (כח) אלה ישבו בירושלים. כי ירושלים מקנתה היתה לבנימי, ומקנתה ליהודה, ואלה שזכר עד עתה מבני בנימי ישבו בירושלים. (רד"ק). ולמעלה פסוק וי"ו ופסוק י"ג) זכר הכתוב ראשי אבות לבני בנימי, אשר ישבו בעיר גבע, ולאשר ישבו בעיר אילון. (כט) ובגבעון ישבו וכו'. גבעון היתה עיר לבני בנימי, כמו שאמר בספר ירושע (יח כ"ה), ואולי אבי גבעון זה בנה אותה, ונקראת על שמו, או שמו המיוחד היה יעזאל כמו שזכר אותו למטה נפעם השנית, בזכר זה היחס (להלן ט' ל"ה), וקראו אבי גבעון, שהיה גדול העיר, הנקראת גבעון. (רד"ק) ותרגמתי לפי הדעת האחרונה. (ל) וצור וגו'. ארבעה הכתובים בסוף פסוק זה היו בני ער גבעון, כשעברו, בכו הבכור, האמור בראש המקרא. ובעל ונדב. לא זכר כה, ונפעם השנית זכר אותו (להלן ט' ל"ז); ובעל זכר ונדב (הכ"ל). (לא) וזכר. ולהלן (ט' ל"ז) נקרא זכריה, ושם כאמר אחר זכריה מקלות, אשר זכר פה את בני (בפסוק הנא). (לב) שמאה. ולהלן נקרא (ט')

ה ר ג ו ם א ש כ נ ז י

ליך איהרען. ברידערן געגענאיבער, אין ירושלים. [לג] נר צייגטע קיש, קיש צייגטע שאול; שאול צייגטע יהונתן, מלכישוע, אבינדב אונד אשבעל. (לד) דער זאָהן דעם יהונתן וואָר מריב בעל, מריב בעל צייגטע מיכה. (לה) דיא זעהנע דעם מיכה: פיתון, מלך, חארע אונד אחו. (לו) אהו צייגטע דען יהועדה, יהוערה צייגטע דען עלמת, דען עזמות אונד דען זמרי; זמרי צייגטע דען מוצא.

[לו] מוצא צייגטע דען בנעה, דעססען זאָהן וואָר רפה, דעססען זאָהן אלעשה, דעססען זאָהן אצל. [לח] אצל האַטטע זעכס זעהנע, אונד דיס וואָרען איהרע נאָמען: עזריקם, בוכרו, ישמעאל, שעריה עובריה אונד חנן; אַללע דיזע וואָרען זעהנע דעם אצל. [לט] דיא,

ז ע ה נ ע   ב א ו ר

(ט' ל"ח) שמאם, צמ"ס נסוף המלה. ואף המה זכו. אף על פי שלא היתה עיקר ישיבת אלו בירושלים, גם הסיגנו עם אחיהם בירושלים. (רד"ק). ולי גראה, כי גדור והאחרים, האמורים בפסיק הקודם, ומקלות, הנזכר בפסיק זה, גם המה ישנו עם אחיהם ונגדס בירושלים, כמוראשי האבות לבנימן, האמורים למעלה (פסוק כ"ח). ועל פיזה תרגמתי אשכנזית. (לג) ונר הוליד את קישוני. ובספר שמואל (א' ט' א') אמר, כי אביאל אבי קיש, ונר היה אחי קיש, בן אביאל, והיה אבי אבנר (א' ט' ד' כ"א), וכן אמר בפסוק אחר (שם פסוק כ"ו) אבינר, בן נר, דוד שאול, והנה הוא אבנר, כי נר היה אבי קיש, אבי שאול, ואף בפסוק שלמטה (ט' ל"ו) אומר וקיש ובעל ונר ונכד, ידמה, כי אחים היו נר וקיש, וזה נזכר לאומר, כי קרא נר עם בני קיש, כשם אציו, ויתכן לפרש, כי אביאל הוא היה נר, ואני שמות היו לו, וקרא עם בני נר בשמו, והוא אבי אבנר, והוא שקרא נר עם בני אבנר, רוצה לומר, עם אבני, שהיה שמו נר, וכן מלאתי בהכרי רבותיו ז"ל בויקרא רבה: אמר רבי שמעון בן לקיש, כתוב אחד אומר ונר הוליד את קיש, וכתוב אחד אומר קיש בן אביאל, הא כיצד? אביאל שמו, ועל שהיה מדליק נרות במזבחות האפלות, נקרא שמו נר. (רד"ק). אה יהונתן זכו. אבינדב הוא ישי, שזכר בספר שמואל (א' ט"ו מ"ט), וכן קרא אותו עם (ל"ב ב') אבינדב, כשמתו במלחמה, ואשבעל הוא איש בושת, בן שאול (שמואל ב' ב' ח'), ובעל בושת אסד, כי הנעל נקרא בושת, כמו שכאמר (הושע ט' י"ד) ויגורו לבושת, וכן אומר (ירמיה י"א י"ג) שמתם מזבחות לבושת, מזבחות לקטר לבעל, וכן גדעין נקרא ירובעל (שופטים י"ו ל"ב), ונקרא ירו בשת (שמואל ב' י"א כ"א), ולא ספר לנו הכתוב, על מה נקרא שמו כן, וכן בן יהונתן בשמואל (ב' ד' ד') זוכר אותו מפי בושת, והגה (בפסוק הנא) מריב בעל, הנה בעל במקום בושת, ומריב במקום מפי, כי קרוניס הם, כי המריבה על ידי הפה היא, ונקראו כן על ענין ידוע אצלם, לא נודע אצלנו. (הכ"ל). (לד) זמריב בעל. ולהלן (ט' מ"ס) כתוב: ומרי בעל. הוליד את מיכה. מיכה זה גם כן זכר בספר שמואל (ב' ט' י"ב), שהיה בן מפי בושת. (הכ"ל). והנה כתוב פה: מיכה ב"א, ובשמואל (שם) כתוב: סיבא ב"א"ף, והענין אחד, בחילוף אותיות אה"י. (לה) וחארע. ולהלן (ט' מ"א) כתוב: וחארע, בחי"ת תמורת האל"ף, בחילוף אותיות הגרון. ואחו. אשזרה לא הזכיר להלן (שם) בן בני מיכה. (לו) יהועדה. ולהלן (שם פסוק מ"ב) נקרא יערה. (לז) בגעה. ב"א, ולהלן (שם פסוק מ"ג) כתוב: בנעא באל"ף. רפה. ולהלן (שם)

לג וְגַר הוֹלִיד אֶת־קִישׁ וְקִישׁ הוֹלִיד אֶת־שְׂאוּל
 וְשְׂאוּל הוֹלִיד אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־מִלְכִי־שׁוּעַ וְאֶת־
 אֲבִינָדָב וְאֶת־אֲשָׁבֶעַל : לוּ וּבֶן־יְהוֹנָתָן מְרִיב בְּעַל
 וּמְרִיב בְּעַל הוֹלִיד אֶת־מִיכָה : לה וּבְנֵי מִיכָה פִּיתוֹן
 וּמִלָּךְ וְתֹאֲרַע וְאָחוּ : לו וְאָחוּ הוֹלִיד אֶת־יְהוֹעָבֵד
 וְיְהוֹעָבֵד הוֹלִיד אֶת־עֶרְמֹת וְאֶת־עֲזֵמֹת וְאֶת־
 זְמָרִי וְזְמָרִי הוֹלִיד אֶת־מוֹצָא : לו וּמוֹצָא הוֹלִיד אֶת־
 בְּנֵעָה רָפָה בְּנוֹ אֲלַעֲשָׂה בְּנוֹ אֲצֵל בְּנוֹ : לה וּלְאֲצֵל
 שָׁשָׂה בָּנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם עֲזַרְיָקָם בְּכָרוֹ וַיִּשְׁמָעֵל
 וּשְׁעָרִיהוּ וְעֵבֶרְיָה וְהַנָּן כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי אֲצֵל : לוט וּבְנֵי

עשק

רש"י

דברי האחד וקיימו דברי השני' וכן נולדו הרבה ספרי יוחסין כשנולדו ג' או' ה'
 צטלו המועט וקיימו המרובי' וכשנולדו זוגות כמו ובגבעון ישבו חצי גבעון הולד' לכתוב
 שתי פעמים שאין סדר יוחסין שזה וכן היושבים הראשונים מולא זוגות וחלוקים זה
 על זה כתבוהו שני פעמים ככאן ובספרו ולמה לא כתב שתיסן כאן אותם שבעזרא
 וחלה ראשי המדינה וגומר ולפי שיחס לשם עדי' וחלה הכהנים הלויים ומיחס עד
 ידעיה שהיה לאחר עזרא ומה ענין לפרש ולייחס ככאן בדברי הימים דורות יחד
 ולאחר עזרא כי אם אותם שהיו בבית ראשון ובפרשה האחרת של ובגבעון ישבו וגו'
 ועוד אמרו חכמים בספר ולאחלל ששה בנים תליסר אלפי גמלי טעיני מדרשות :

ט (ח)

ב א ו ר

(ס) נקרא : רפיה . (לח) בכרו . כן שמו , והחכם ר' שמואל דעטמאלד
 נר"ו (בספר דברי הימים , הנדפס בעיר ווין שנת תקס"ח ,) תרגם המלה הזאת :
 (זיין ערסטעבארנער) , ושגנה היא אתו , הנפלאה בעיני מאור , כי ניקוד המלה :
 בכרו , נחו"לם הבית , שו"א בכ"ף ומלאפ"ס ברי"ש , ואילו היה כדבריו , היה לו לנקד :
 בכורו , נשו"א הבית , ובחול"ם הכ"ף והדי"ש , וגם במסורה כמסר עליו : ב' ומסר ,
 רוצה : לאמור , שני פעמים נמנא השם בכרו במקרא , והחול"ם בבית אין לו וי' ואחריו ,
 והוא נקרא חסר , ולהלן (ט' ע"ד) כמסר על המלה הזאת : ב' ובסיפרא , רוצה לאמור ,
 כי שני פעמים נמנא השם הזה , ושניהם בספר דברי הימים , ואם כדעת החכם הנזכר ,
 שפירוש בכרו בבורו , בכור שלו , הנה נמנא מלת בכורו פעמים רבות במקרא .
 (לט) ובני עשק אחיו . לא הזכיר הכתוב עשק זה : עד הנה בפרשה הזאת , ואולי הוא
 אלעשהו הנזכר למעלה (פסוק ל"ו) , והיה אחי אצל , הנזכר בפסוק הקודם . והנה
 אף כי מאס ה' את שאיל , בן קיש , ממלך על ישראל , היתה משפחת המלך הזה מכורכת

בננים

עֲשָׂק אָחִיו אֹלָם בְּכוֹרוֹ יְעוֹשֶׁה יִשְׁנֵי וְאֵלֵי פֶלֶט
הַשְּׂרֵי יִשִּׁי : ׀ וַיְהִי בְנֵי־אֹלָם אַנְשִׁים גְּבוּרֵי־חַיִל
דָּרָכֵי־קֶשֶׁת וּמַרְבִּים בָּנִים וּבְנֵי בָנִים מֵאָה וַחֲמִשִּׁים
כָּל־אֵלֶּה מִבְּנֵי בְנֵי־מִן :

ט וְכָל־יִשְׂרָאֵל הִתְיַחֲשׂוּ וַהֲנִים כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיהוּדָה הֶגְלוּ לְבָבֶל בְּמַעֲלָם :
ז וַהֲיוּ־שָׁבִים הָרֵאשִׁימִים אֲשֶׁר בְּאַחֲזָתָם בְּעָרֵיהֶם
יִשְׂרָאֵל הַכְּהֲנִים הַלְוִיִּם וַהֲנַתִּינִים : ג וּבִירוּשָׁלַם
יֵשְׁבוּ ר ש י

ט (א) וכל ישראל התיחשו אמרתי לך קצת מן יחוסן מה שמנאתי אבל עיקר
ייחוסם על ספר מלכי ישראל ויהודה שהגלו לבבל במעלה ומהם הייתי
כבי

ב א ו ר

בבנים רבים , אשר יצאו ממיכה נכדו (למעלה פסוק ל"ד) . (מ) כל אלה מבני בנימן .
בספר שופטים (פרשה כ') סופרה גבורת מעה בנימן במלחמה , והשנט הזה היה נכבד
מאוד מבחינת רוב פקודיו , ומלך גבורתם הגדולה .

ט (א) וכל ישראל וכו' . כלומר , אף על פי שזכרתי מקצת יחסם , לא זכרתי כלם ,
והנס כתובים על ספר מלכי ישראל , ואותו הספר אינו נמצא אצלנו , כמו ספר
הישר (יהושע י"ד י"ג) וספר מלחמות ה' (במדבר כ"א י"ד) . (רד"ק) . והפרשה הזאת
הוא סוף ליחוס ישראל לפני גלות בבל , הנזכר בפרשיות הקודמות , והכתוב יעבור פה ליחוס
ישראל אחר גלות בבל , הנאים להלן . ויהודה הגלו וכו' . גלות ישראל זכר למעלה (ה'
כ"ו) , שהגלה סול , מלך אשור , ותלגת פלנכר , מלך אשור , לראובני ולגדי ולחכי שנט
מכשה , וכן שאר השנטים הגלם מלך אשור , ואותם לא שנו בבית שני , זולתי מעטים
מן השנטים נשארו מאפרים וממנשה ומיששכר ויזבולון , ונשארו עם מלכי יהודה (דברי הימים
ב" למ"ד י"ח) עד גלות יהודה , וגלו עמהם , ושנו עמהם , ושנט יהודה , שהגלו לבבל
במעלם , שנו בימי עזרא , ועתה הוא מספר תשנפם , ואותם שיטנו בירושלים , בשנפם
מהגלות , כמו שמספר בספר עזרא , ואמר . (רד"ק) . (ב) והיושבים הראשונים
וגו

מ כ ל ל י ו פ י מן ק א פ י ט ע ל ח

ח (ס) ושהרים הוליד בשדה מואב מן שלחו אותם חשים ואח בערא נשיו :
יתכן לפרש מן שלחו אותם מעה ששלח וגרש את חושים ואח בערא
נשיו ואמר אותם חושים ואח בערא הכנוי קודם הידיעה כמו ותראהו את הילד
והטעם כי אחר שגרש את שתי נשיו לא הוליד בנים בשדה מואב מן חודש אשתו
והיא אשה אחרת זולה השתים שזכר ואמר כי גם מחושים היו לו בנים ואולי כי
בערא לא ילדה ממנו כיון שלא כחוב : (לט) ולאצל , בצריה הצדי בני אצל
בפתח הצדי מפני ההפסק :